

Sammanfattning Hund & Varg – likheter, skillnader, konflikter

Lördagen den 2 oktober samlades ett femtiotal personer på Rovdjurscentret De 5 Stora för att lyssna när Tobias Gustavsson berättade om skillnader och likheter mellan varg och hund, vilka konflikter som kan uppstå när dessa båda möts och hur skador kan undvikas.

De årtusenden som har gått sedan vi människor började domesticera hunden innebär att det nu finns en hel del skillnader mellan vargens och hundens beteenden.

Hjärnan har förändrats

Tobias Gustavsson berättar att hundens hjärna är 20-35 % mindre än vargens. Det är bland annat de delar av hjärnan som används för att förstå och lösa problem som har blivit mindre. Däremot är hunden bättre än vargen på att utföra upprepade inlärd beteenden på kommando.

Hundar har också utvecklat en unik förmåga att läsa oss människor. De har levt sida vid sida med människor under så lång tid att de faktiskt har blivit bättre än våra närmaste släktingar schimpanserna på att tyda vårt kroppsspråk.

Neotenisering påverkar utseende och beteende

Neotenisering innebär att vissa juvenila karaktärer finns kvar även hos den vuxna individen. Det har skett i olika hög grad hos många hundraser genom domesticeringen. Tobias beskriver att vanliga effekter av neotenisering kan vara hängande öron, trubbig nos och rund skalle. Förutom utseendet påverkar neoteniseringen också beteendet, vuxna hundar kan till exempel vara mer flexibla i sitt beteende än vuxna vargar eftersom en del hundraser aldrig når fram till det fixerade vuxna stadiet.

Viktiga relationer

Hundar har grovt sett tre olika slags relationer till andra individer; de kan tillhöra antingen primärgruppen, bekanta eller främlingar. Primärgruppen är "familjen", det vill säga den närmaste kretsen, som hunden litar på. Bekanta är sådana den känner igen och vet ungefär var den har, medan främlingar är sådana som hunden aldrig träffat tidigare och därför kan vara misstänksam mot. För vargar verkar det bara finnas primärgrupp och främlingar, inget däremellan. Vargar är dessutom väldigt främlingsfientliga, vilket är något man har försökt få bort hos hundar.

I sin kontakt med hunden tycker Tobias att det är viktigt att tänka på att bli en del av hundens primärgrupp. Hunden gör hellre saker för att samarbeta än för att lyda, och de samarbetar bäst med dem de kan lita helt på.

Finns det en rangordning?

Man vet egentligen väldigt lite om vilda vargars beteende, eftersom det är svårt att studera dem. Därför kommer den största kunskapen från studier på djurparksvargar, som har annorlunda förutsättningar jämfört med vilda vargar.

Enligt Tobias har vilda vargar inte den strikta rangordning som man ofta hör talas om. Slagsmål kan tolkas som ett sätt att göra upp om en rangordning, men är istället förmodligen ett sätt att splittra gruppen. I hägn har dock vargarna inga fria flyktvägar, och där kan därför rangordning vara ett sätt att lösa konflikten.

46 hundar angripna av vargar

Under seminariets andra del går Tobias in lite mer på vargens biologi och berättar om de olika konfliktområdena, framför allt om hundar som skadas av vargar. År 2009 attackerades sammanlagt 46 hundar av vargar, 27 av dem dog.

Stövare är den hundras som dödas av flest vargangrepp, följt av drever. Dessa raser är också de som är vanligast att jaga med i löshunds jakt. De flesta hundar har angripits på hösten, det vill säga under älgjakten.

Alla kategorier av vargar kan ge sig på hundar, även kringströvande vargar utan revir. Mer än hälften av de hundar som registrerats som vargdödade har vargarna ätit på efter dödandet.

Det finns fyra orsaker till att varg och hund kan komma så nära att de kan skada varandra:

- Vargar följer hundspår/vittring
- Hundar följer vargspår/vittring
- Hund och varg besöker/jagar samma byte
- Hund och varg möts av en slump

Varg är den rovdjursart som angriper flest hundar. Anledning till detta är att lo och björn angriper i självförsvar medan vargen, som ser hunden som en inkräktare, också angriper för att försvara revir, mat, ungar, partner etc.

Att minska risken för angrepp

De förebyggande åtgärder som man kan göra för att minska risken för att hunden angrips av varg är:

- Avspärning av området för att se om det finns vargar där innan man släpper hunden
- Hundpejl så att man har bättre koll på vart hunden är
- Pingla på hunden som eventuellt kan verka avskräckande för vargar
- Träna hundarna till att inte spåra varg. Gör att några av angreppen undviks.
- Val av hundras då en del raser är överrepresenterade i statistiken
- Jaga i revir med färre vargar
- Skyddsväst på hunden
- Ringa vargtelefonen (koll på sändarförsedda vargar) eller titta på www.rovobs.se (presenterar rovdjursobservationer i vissa län).

Om hunden angrips

Om hunden angrips av rovdjur har man rätt att döda det enligt §28 i Jaktförordningen. Man skall först försöka skrämman bort rovdjuret (vargen) men om det inte hjälper får man döda den. Detta gäller även om angreppet är mycket nära förestående. Rovdjuret måste dödas i själva tillfället och får alltså inte jagas i efterhand. För att en sådan variant av skydds jakt ska vara lagligt måste man söka om tillstånd för skydds jakt hos Länsstyrelsen eller Naturvårdsverket. Hundägaren kan söka om ersättning för skadad och dödad hund.

Doftdiskriminering

Under dagen uppvisades även hur hundar kan tränas att bli "rovdjursrena" dvs att inte förfölja rovdjur. Fördelen är att angreppsrisken minskar men också att hunden om den är en jakthund blir bättre på att jaga det tänkta viltet.